ĐỔI MỚI GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TẠI TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TRƯỜNG CHINH TỈNH NINH BÌNH TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ

Nguyễn Thị Nga
Khoa Lý luận cơ sở, Trường Chính trị Trường Chinh

Tóm tắt: *Chuyển đổi số đang tác động sâu sắc đến phương thức tiếp nhận tri thức, tổ chức hoạt động dạy học và hình thành nhận thức của người học. Trong bối cảnh đó, giáo dục lý luận chính trị đứng trước yêu cầu đổi mới đồng bộ về nội dung, phương pháp, học liệu, năng lực giảng viên và cách thức đánh giá nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục. Trên cơ sở phân tích cơ hội, thách thức và thực tiễn triển khai tại Trường Chính trị Trường Chinh tỉnh Ninh Bình, bài viết đề xuất các giải pháp nhằm phát triển học liệu số, nâng cao năng lực số của giảng viên và đổi mới phương pháp dạy học, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ trong giai đoạn hiện nay.*

Từ khóa*: Giáo dục lý luận chính trị; chuyển đổi số; đổi mới phương pháp giảng dạy; năng lực số.*

INNOVATING POLITICAL THEORY EDUCATION AT TRUONG CHINH POLITICAL SCHOOL OF NINH BINH PROVINCE IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION

Abstract: *Digital transformation is profoundly changing how knowledge is accessed, teaching and learning are organized, and learners' awareness is developed. In this context, political theory education requires comprehensive innovation in content, teaching methods, learning resources, lecturers' digital competencies, and assessment practices to improve educational quality and effectiveness. Based on an analysis of the opportunities and challenges posed by digital transformation and its implementation at Truong Chinh Political School of Ninh Binh Province, this article proposes solutions to develop digital learning resources, enhance lecturers' digital competencies, and innovate teaching methods, thereby improving the quality of cadre training and development in the current period.*

Keywords: *Political theory education; digital transformation; innovative teaching methods; digital competencies.*

Nhận bài: 01/10/2026 Phản biện: 01/11/2026 Duyệt đăng: 05/11/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chuyển đổi số (CĐS) đang trở thành xu thế phát triển, tác động sâu rộng đến nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội, trong đó có giáo dục và đào tạo, làm thay đổi phương thức tiếp cận, xử lý và vận dụng tri thức. Sự phát triển của các nền tảng học tập trực tuyến, học liệu số và trí tuệ nhân tạo mở ra cơ hội đổi mới hoạt động dạy học, đồng thời đặt ra yêu cầu nâng cao năng lực số của đội ngũ giảng viên và người học. Đối với giáo dục lý luận chính trị, CĐS không chỉ tạo điều kiện đổi mới phương thức truyền đạt tri thức mà còn góp phần nâng cao năng lực tư duy lý luận và vận dụng kiến thức vào thực tiễn.

II. NỘI DUNG

2.1. Tác động của chuyển đổi số đối với giáo dục lý luận chính trị

Thứ nhất, mở rộng không gian học tập và khả năng tiếp cận tri thức lý luận chính trị. CĐS góp phần mở rộng không gian, thời gian học tập, tạo điều kiện để giảng viên và người học tiếp cận bài giảng, văn kiện của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và các nguồn tư liệu thực tiễn ngoài phạm vi lớp học. Nhờ đó, quá trình học tập được kết nối trước, trong và sau giờ lên lớp, tăng tính chủ động của người học và khả năng cập nhật nội dung giảng dạy của giảng viên. Thông qua các nền tảng quản lý học tập và công cụ tương tác trực tuyến, giảng viên có thể giao nhiệm vụ, tổ chức thảo luận, kiểm tra mức độ tiếp thu và phản hồi kết quả học tập. Qua đó, hoạt động dạy học từng bước chuyển từ chú trọng truyền đạt kiến thức sang phát huy tính tích cực, chủ động của người học.

Thứ hai, thúc đẩy đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính tích cực của người học. CĐS tạo điều kiện đa dạng hóa phương pháp giáo dục lý luận chính trị thông qua kết hợp bài giảng trực tiếp với học liệu trực tuyến, thảo luận, phân tích tình huống, bài tập nhóm và phản hồi trên nền tảng số. Qua đó, tăng cường tương tác, phát huy tính chủ động và khả năng tự học của người học.

Việc khai thác văn kiện, dữ liệu thống kê, hình ảnh, video và các tình huống thực tiễn giúp nội dung lý luận trở nên cụ thể, dễ tiếp cận hơn. Người học có cơ hội phân tích vấn đề, tìm kiếm căn cứ và vận dụng tri thức vào thực tiễn công tác. Chẳng hạn, khi nghiên cứu mối quan hệ giữa lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất, giảng viên có thể tổ chức cho học viên phân tích tác động của

công nghệ số đến tổ chức lao động và hoạt động sản xuất, kinh doanh tại địa phương.

Thứ ba, đặt ra yêu cầu mới đối với năng lực định hướng nhận thức và phát triển tư duy phản biện. Môi trường số tạo điều kiện để thông tin được truyền tải nhanh chóng, đa dạng và rộng khắp, nhưng đồng thời làm gia tăng nguy cơ tiếp nhận thông tin thiếu kiểm chứng, nội dung sai lệch và những cách diễn giải phiến diện về các vấn đề chính trị, lịch sử, xã hội. Sự phát triển của trí tuệ nhân tạo cũng làm cho quá trình phân biệt giữa thông tin đáng tin cậy và thông tin không đáng tin cậy trở nên phức tạp hơn.

Trong điều kiện đó, giáo dục lý luận chính trị cần giúp người học không chỉ nắm vững tri thức cơ bản mà còn hình thành năng lực tiếp cận thông tin một cách có phương pháp. Người học cần biết xác định nguồn phát hành, kiểm tra căn cứ, đối chiếu thông tin với các tài liệu chính thống. Từ đó, nâng cao khả năng phân tích vấn đề, nhận diện mâu thuẫn, đánh giá lập luận và vận dụng phương pháp luận khoa học để làm rõ bản chất sự việc của học viên.

2.2. Thực trạng triển khai chuyển đổi số trong giáo dục lý luận chính trị tại Trường Chính trị Trường Chinh tỉnh Ninh Bình

2.2.1. Kết quả đạt được

Trong thời gian qua, việc ứng dụng công nghệ thông tin và CĐS tại Trường Chính trị Trường Chinh tỉnh Ninh Bình từng bước được triển khai, gắn với công tác quản lý, đào tạo, nghiên cứu khoa học và phổ biến tri thức. Hiện nay, 100% cán bộ, viên chức sử dụng hệ thống thông tin điều hành tác nghiệp, phần mềm quản lý đào tạo, phần mềm thư viện được triển khai, đồng thời nhà trường tổ chức nhiều lớp tập huấn sử dụng phần mềm cho cán bộ, giảng viên. Bên cạnh đó, việc nghiên cứu ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài giảng và xây dựng học liệu cũng bước đầu được quan tâm.

Những kết quả này cho thấy công nghệ đã từng bước được đưa vào các hoạt động quản lý và chuyên môn của Nhà trường. Hệ thống thông tin điều hành tác nghiệp hỗ trợ xử lý công việc; phần mềm quản lý đào tạo và phần mềm thư viện tạo điều kiện thuận lợi cho việc quản lý thông tin, tổ chức và khai thác tài liệu. Đây là những điều kiện ban đầu để mở rộng ứng dụng công nghệ trong hoạt động giảng dạy, học tập và nghiên cứu khoa học, hướng tới nâng cao hiệu quả đào tạo, bồi dưỡng cán bộ.

Cùng với đó, hoạt động nghiên cứu khoa học và tổng kết thực tiễn tiếp tục tạo lập nguồn tri thức phục vụ công tác giảng dạy. Năm 2025, Nhà trường thực hiện và bảo vệ thành công 04 đề tài khoa học cấp tỉnh, nghiệm thu 09 đề tài cấp trường, có 21 bài báo đăng trên các tạp chí khoa học có mã số ISSN, đăng tải 76 bài viết chuyên môn trên Trang thông tin điện tử và xuất bản 09 số Bản tin "Thông tin Lý luận và Thực tiễn". Những kết quả này phản ánh hoạt động nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn của Nhà trường, đồng thời tạo nguồn tư liệu để cập nhật nội dung giảng dạy, xây dựng tình huống thực tiễn và hỗ trợ học viên vận dụng lý luận vào hoạt động công tác.

Đặc biệt, việc nghiên cứu ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài giảng và xây dựng học liệu, mở ra hướng tiếp cận mới trong đổi mới phương pháp giảng dạy lý luận chính trị. Nếu được sử dụng phù hợp, các công cụ này sẽ hỗ trợ giảng viên tìm kiếm, hệ thống hóa tư liệu, thiết kế câu hỏi thảo luận và xây dựng bài tập tình huống gắn với thực tiễn địa phương. Qua đó, góp phần tăng cường tính trực quan, khả năng tương tác và sự chủ động của người học.

Nhìn chung, Nhà trường đã có những bước triển khai ban đầu trong ứng dụng công nghệ vào quản lý, đào tạo và hoạt động chuyên môn. Đây là cơ sở thuận lợi để tiếp tục phát triển học liệu số, đổi mới phương pháp giảng dạy và nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị.

2.2.2. Hạn chế

Bên cạnh những kết quả đạt được, CĐS trong giáo dục lý luận chính trị tại Nhà trường vẫn đặt ra một số vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu và giải quyết, tập trung ở việc khai thác công nghệ trong dạy và học, xây dựng học liệu số, phát triển năng lực số của đội ngũ giảng viên và bảo đảm chất lượng trong ứng dụng trí tuệ nhân tạo.

Một là, việc ứng dụng công nghệ cần gắn kết chặt chẽ hơn với đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức dạy học. Các hệ thống điều hành tác nghiệp, phần mềm quản lý đào tạo và thư viện điện tử có vai trò quan trọng trong hiện đại hóa hoạt động quản lý, hỗ trợ lưu trữ và cung cấp thông tin. Tuy nhiên, CĐS trong giáo dục lý luận chính trị không chỉ dừng lại ở số hóa quy trình quản lý mà còn đòi hỏi công nghệ phải trực tiếp hỗ trợ quá trình hình thành tri thức, phát triển tư duy lý luận và nâng cao năng lực vận dụng kiến thức của học viên. Vì vậy, vấn đề đặt ra là phải tăng cường sự gắn kết giữa công cụ số với thiết kế bài giảng, tổ chức thảo luận, giải quyết tình huống thực tiễn và kiểm tra, đánh giá kết quả học tập.

Hai là, việc xây dựng và khai thác học liệu số cần được tổ chức theo hướng hệ thống, khoa học và phục vụ trực tiếp mục tiêu đào tạo. Nguồn tư liệu từ các đề tài nghiên cứu khoa học, bài báo, bài viết tổng kết thực tiễn và các tài liệu chuyên môn có giá trị trong việc bổ sung, cập nhật nội dung giảng dạy lý luận chính trị. Tuy nhiên, để phát huy hiệu quả trong môi trường số, các nguồn tư liệu này cần được chọn lọc, thẩm định về tính chính xác, cập nhật và tổ chức theo chuyên đề, nội dung học tập hoặc vấn đề thực tiễn. Việc chuyển tài liệu sang định dạng điện tử hay lưu trữ trên các nền tảng trực tuyến mới là điều kiện ban đầu; giá trị của học liệu số còn phụ thuộc vào khả năng hỗ trợ giảng viên thiết kế hoạt động dạy học và giúp học viên chủ động khai thác, phân tích, đối chiếu, vận dụng tri thức vào thực tiễn.

Ba là, năng lực ứng dụng công nghệ của đội ngũ giảng viên cần được phát triển đồng bộ với năng lực thiết kế và tổ chức dạy học trong môi trường số. Năng lực sử dụng phần mềm và các phương tiện kỹ thuật là cần thiết, nhưng chưa đủ để bảo đảm hiệu quả CĐS trong giáo dục. Đối với giảng dạy lý luận chính trị, giảng viên còn cần có khả năng lựa chọn công cụ phù hợp với mục tiêu bài học, thiết kế hoạt động tương tác, tổ chức trao đổi và định hướng học viên giải quyết các vấn đề thực tiễn. Do đó, yêu cầu đặt ra không chỉ là nâng cao kỹ năng công nghệ mà còn phải kết hợp bồi dưỡng năng lực số với đổi mới phương pháp sư phạm, phát triển tư duy phản biện và nâng cao khả năng vận dụng lý luận vào thực tiễn lãnh đạo, quản lý của người học.

Bốn là, việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong dạy và học đòi hỏi cơ chế kiểm chứng thông tin và bảo đảm liêm chính học thuật. Các công cụ AI có thể hỗ trợ tìm kiếm, tổng hợp, hệ thống hóa tư liệu và xây dựng nội dung học tập, song kết quả do AI tạo ra vẫn có thể chứa thông tin thiếu chính xác, lập luận chưa đầy đủ hoặc trích dẫn không xác thực. Trong lĩnh vực giáo dục lý luận chính trị, những vấn đề này càng cần được quan tâm bởi nội dung giảng dạy đòi hỏi tính chính xác về lý luận, căn cứ khoa học và sự thống nhất giữa kiến thức với thực tiễn. Vì vậy, việc sử dụng AI cần đi đôi với kiểm chứng nguồn thông tin, xác định rõ trách nhiệm của giảng viên và học viên, đồng thời khuyến khích sử dụng công nghệ như một công cụ hỗ trợ tư duy thay vì thay thế quá trình nghiên cứu, phân tích và hình thành quan điểm độc lập.

Những vấn đề trên cho thấy yêu cầu đặt ra đối với CĐS trong giáo dục lý luận chính trị không đơn thuần là mở rộng việc sử dụng công nghệ, mà quan trọng hơn là nâng cao chất lượng khai thác công nghệ trong toàn bộ quá trình đào tạo.

2.3. Giải pháp đổi mới giáo dục lý luận chính trị tại Trường Chính trị Trường Chinh tỉnh Ninh Bình trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay

Thực trạng triển khai CĐS tại Trường Chính trị Trường Chinh tỉnh Ninh Bình cho thấy, yêu cầu đặt ra không chỉ là mở rộng ứng dụng công nghệ mà quan trọng hơn là phát huy hiệu quả công nghệ trong đổi mới nội dung, phương pháp và nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị. Để thực hiện yêu cầu đó, cần triển khai đồng bộ một số giải pháp sau:

Thứ nhất, nâng cao nhận thức và hoàn thiện định hướng CĐS trong giáo dục lý luận chính trị. Nhận thức đúng về CĐS là cơ sở định hướng việc lựa chọn mục tiêu, nội dung và phương thức tổ chức thực hiện. Vì vậy, cần xác định CĐS không đơn thuần là ứng dụng phần mềm, số hóa tài liệu hay tăng cường sử dụng thiết bị công nghệ, mà là quá trình đổi mới phương thức quản lý, tổ chức dạy học và đánh giá kết quả đào tạo trên nền tảng công nghệ số. Mục tiêu cuối cùng là nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, phát triển năng lực tư duy lý luận và khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn.

Thứ hai, phát triển hệ thống học liệu số bảo đảm tính khoa học, tính định hướng và gắn với thực tiễn. Học liệu số là một trong những yếu tố quan trọng quyết định hiệu quả ứng dụng công nghệ trong giáo dục lý luận chính trị. Vì vậy, Nhà trường cần từng bước xây dựng hệ thống học liệu số dùng chung, trên cơ sở khai thác các giáo trình, tài liệu chính thức, văn kiện của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, kết quả nghiên cứu khoa học và tư liệu tổng kết thực tiễn địa phương. Học liệu cần được phân loại theo chương trình, môn học và chuyên đề, có thông tin nguồn rõ ràng, được cập nhật thường xuyên và thuận tiện cho giảng viên, học viên khai thác.

Đặc biệt, cần chú trọng chuyển hóa kết quả nghiên cứu khoa học và tổng kết thực tiễn thành các sản phẩm phục vụ trực tiếp hoạt động dạy học. Các đề tài, bài báo và bài viết chuyên môn của Nhà trường có thể được lựa chọn để xây dựng tình huống, câu hỏi thảo luận, bài tập vận dụng hoặc tư liệu phân tích thực tiễn.

Cùng với đó, cần khai thác hiệu quả các nền tảng quản lý đào tạo, thư viện và Trang thông tin điện tử hiện có, từng bước tăng cường khả năng kết nối, tìm kiếm và chia sẻ tài liệu. Việc phát triển học liệu số theo hướng có hệ thống sẽ góp phần nâng cao chất lượng chuẩn bị bài giảng, hỗ trợ hoạt động tự học và tạo điều kiện để học viên tiếp cận các vấn đề thực tiễn dưới góc nhìn lý luận khoa học.

Thứ ba, đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng tăng cường tương tác và phát huy tính chủ động của học viên. Ứng dụng công nghệ chỉ thực sự tạo ra chuyển biến khi gắn với đổi mới phương pháp sư phạm. Do đó, giảng viên cần kết hợp linh hoạt giữa giảng dạy trực tiếp với khai thác học liệu số, tổ chức thảo luận, phân tích tình huống, giao nhiệm vụ học tập và phản hồi trên các nền tảng phù hợp. Trong quá trình đó, công nghệ đóng vai trò hỗ trợ tổ chức hoạt động nhận thức, còn giảng viên giữ vai trò định hướng, dẫn dắt và giúp học viên hệ thống hóa kiến thức.

Đối với đối tượng học viên các chương trình lý luận chính trị, cần tăng cường những nhiệm vụ gắn với thực tiễn lãnh đạo, quản lý và công tác chuyên môn. Việc lựa chọn công cụ số phải xuất phát từ mục tiêu của từng chuyên đề, đặc điểm người học và điều kiện tổ chức đào tạo. Hiệu quả đổi mới phương pháp cần được xem xét qua mức độ tham gia của học viên, chất lượng thảo luận và khả năng vận dụng kiến thức, thay vì chỉ dựa vào số lượng công cụ công nghệ được sử dụng.

Thứ tư, nâng cao năng lực số và năng lực sư phạm số của đội ngũ giảng viên. Đội ngũ giảng viên giữ vai trò quyết định trong việc chuyển các điều kiện công nghệ thành hiệu quả giáo dục. Vì vậy, Nhà trường cần quan tâm bồi dưỡng năng lực số theo hướng gắn kiến thức công nghệ với yêu cầu thực tế của hoạt động giảng dạy. Nội dung bồi dưỡng không chỉ bao gồm kỹ năng sử dụng phần mềm mà còn cần chú trọng thiết kế bài giảng số, xây dựng học liệu, tổ chức thảo luận trực tuyến, khai thác dữ liệu và đánh giá sản phẩm học tập. Cần khuyến khích giảng viên trao đổi kinh nghiệm, chia sẻ bài giảng và học liệu, giới thiệu những cách thức ứng dụng công nghệ hiệu quả trong từng môn học. Có thể tổ chức sinh hoạt chuyên môn theo chuyên đề, xây dựng các sản phẩm dạy học mẫu và đánh giá khả năng áp dụng trong thực tế. Qua đó, hoạt động bồi dưỡng gắn trực tiếp với nhiệm vụ chuyên môn, hạn chế tình trạng tập huấn chỉ dừng ở việc giới thiệu công cụ mà chưa chuyển hóa thành thay đổi trong phương pháp giảng dạy.

III. KẾT LUẬN

CĐS mở ra cơ hội đổi mới giáo dục lý luận chính trị thông qua mở rộng khả năng tiếp cận tri thức, đa dạng hóa phương pháp dạy học và cải tiến kiểm tra, đánh giá. Thực tiễn tại Trường Chính trị Trường Chinh tỉnh Ninh Bình cho thấy việc ứng dụng công nghệ trong quản lý, đào tạo và bước đầu nghiên cứu ứng dụng trí tuệ nhân tạo đã tạo nền tảng cho quá trình CĐS. CĐS chỉ thực sự phát huy giá trị khi góp phần nâng cao năng lực tư duy lý luận, bản lĩnh chính trị và khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn của người học, đáp ứng yêu cầu đào tạo, bồi dưỡng cán bộ trong giai đoạn mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Thủ tướng Chính phủ (2022), Quyết định số 131/QĐ-TTg ngày 25/01/2022 phê duyệt Đề án "Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong giáo dục và đào tạo giai đoạn 2022–2025, định hướng đến năm 2030".

Trường Chính trị tỉnh Ninh Bình (2026), Báo cáo kết quả công tác năm 2025; phương hướng, nhiệm vụ năm 2026.